

ספר

נעים אלימלך

להרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א
זה החיבר אשר חיבר ה"ה הרב המקובל החסיד המפורסם
איש אלקים קדוש יאמר לו
אשר מעיינו ויצא חוצה ותורתו אמונתו תורת אמת
על חמשה חומשי תורה כאשר עניכם תחזינה מישרים.
גם כמה ליקוטים על פסוקים וגמרות ודרשים מיוסדים על אדני פז
להורות לעם ה' דרך ה' את המעשה אשר יעשון.
(נוסח שער דפ"ר לבוב תקמ"ח)

מהדורה חדשה ומפוארת, מאירת עינים, מוגהת
בהגחה מדויקת ומתוקנת, נוספו אלפי מראי מקומות
וציונים, נפתחו ראשי תיבות וקיצורים, הקטעים חולקו
לפיסקאות קצרות, ונוספו סימני פיסוק וניקוד

ז"ל בס"ד על ידי
מכון "אור לישראל" ירושלים – גהריה
שע"י ישיבת אביר יעקב "אור מאיר ושמחה" גהריה
שנת תשפ"ה לפ"ק

מהדורת אור כי טוב

בס"ד

כל הזכויות שמורות
לישיבת אביר יעקב
אור מאיר ושמחה נהריה
רח' אביר יעקב 27 נהריה

הואיל והושקעו במהדורה זו הון רב ויגיעה רבה, לכן ע"פ דין תורתינו, ולהבדיל עפ"י הזכויות בכל המדינות, אנו אוסרים בכל תוקף כל הדפסה, צילום והעתקה, כולל העתקה חלקית, וכן אין לעשות שימוש מסחרי בחומר הנדפס בכל המדורים. ואין הספר נמכר אלא על מנת שלא יעשה בו שימוש שלא כדין, ושארית ישראל לא יעשו עולה.

||| הפצה והזמנות: היכלי תורה |||

בארופה:	באר"ב:	בארץ ישראל
TEL. 44-191-430-0333	TEL. (718) 437-0054	טל. 02-9924603
FAX. 44-191-430-0555	FAX. (718) 437-3514	פקס. 03-5435884

הארות ותיקונים יתקבלו בכרבה
פקס 03-5423180
office@oz-vehadar.com

נדפס בארץ ישראל
Printed in E. ISRAEL
נדפס על נייר חו"ל שאין בו חשש חילול שבת

פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית

יְתַבְרַף, דְּתַפְלֶהּ הוּא לְשׁוֹן קָשֶׁר, שְׁמֵדֶבֶק עֲצָמוּ בְּבוֹרָא בְרוּף הוּא בְּדַבְקוֹת גְּדוּל. וְזֶה מְרַמֵּז לָנוּ קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד, לְקִשֹּׁר הַמַּחְשָׁבָה שֶׁבִּלְבָב בּו יִתְעַלֶּה. * וְלִזְה צְרִיף הַתְּאֲמָצוֹת יוֹתֵר, לְהַתְּפַלֵּל תְּמִיד לַהֲשֵׁם יְתַבְרַף בְּרוּף הוּא שְׂיִהְיֶה בְּעִזּוֹ, לְבַל יִפְרִידוּ הַיֵּצֵר הָרַע מִדְּבַקוֹת הַבוֹרָא. כִּי טַבַּע הָאָדָם שְׁעָלוֹל הוּא בְּמַחְשָׁבוֹתָיו בְּעִנְיָנָיו בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה.

התנצלות האדם שטבעו מושך אותו לרע

וְזֶהוּ פְרוּשׁ הַפְּסוּק (להלן ו ה) 'וַיֵּרָא ה' כִּי רָבָה רָעַת הָאָדָם בְּאַרְצוֹ, רָצָה לוֹמַר כֹּל זָמַן שֶׁהוּא בְּאַרְצוֹ וְרָבָה רָעַת הָאָדָם, וְעַל יְדֵי זֶה גַם הָרוּצָה לְעַבֵּד הַשֵּׁם יְתַבְרַף וְאֵינּוּ עוֹשֶׂה רַע, אִף עַל פִּי כֵן מַחְשַׁבְתּוֹ מוֹשְׁכָתוֹ רַק רַע כֹּל הַיּוֹם. 'וַיִּנְחַם ה'' (שם פסוק ו) פְרוּשׁ, נִחְמָה הָיָה לוֹ יְתַבְרַף בְּזֶה שְׂיִישׁ לוֹ לְאָדָם הַתְּנַצְלוֹת לְפָנָיו יְתַבְרַף כִּי עֲשֶׂה אֶת הָאָדָם, רָצָה לוֹמַר כְּמֵאֲמַר חַז"ל (ברכות לב.) אֱלֵמְלָא שְׁלִשָּׁה מִקְרָאוֹת כּו' וְהֶאֱחָד מֵהֶם וְאָשֶׁר הִרְעִיתִי (מיכה ד ו) אֶת לְבָבִי שֶׁנִּתְתִּי לָהֶם יֵצֵר הָרַע. וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ, פְרוּשׁ שֶׁהֵשֵׁם יְתַבְרַף הַתְּעַצֵּב בְּשִׁבִיל לְבוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁנִּתְּן לוֹ לֵב אֲכֹן פְּזָה. וְנִחַ מְצָא חַן' (להלן ו ח) פְרוּשׁ, שֶׁנִּחַ הָיָה צְדִיק, וְהִפָּךְ אֶת עֲצָמוּ מְטַבַּע הָעוֹלוֹל לְהַפְרִידוֹ מִדְּבַקוֹת הַבוֹרָא יִתְעַלֶּה, וְהַתְּחַזֵּק לְהַתְּדַבֵּק בְּבוֹרָא. וְ'מְצָא חַן', נִחַ' בְּהַפּוֹף אֶתְוִיז 'חַן' (וזהר בראשית נח:), לְהִיּוֹת לוֹ חַן בְּעִינֵי הַשֵּׁם יְתַבְרַף.

בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹקִים כּו' (א א). עֵינַן פְרוּשׁ רַש"י, 'רֵאשִׁית' בְּשִׁבִיל יִשְׁרָאֵל הַנִּקְרָאִין 'רֵאשִׁית' (ירמיה א ב), וּבְשִׁבִיל הַתּוֹרָה הַנִּקְרָאת 'רֵאשִׁית' (משלי ח כב). וּבְמִדְרָשׁ נִמְי אֵיתָא (ב"ר א ד) בְּשִׁבִיל מִצְוֹת בְּכוּרִים שֶׁנִּקְרָאִין 'רֵאשִׁית'. וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּכֻלָּם לְדַבֵּר אֶחָד נִתְכַּוְּנוּ, דְּמַר אָמַר חָדָא וְלֹא פְּלִיגִי. דְּאֵיתָא בְּמִשְׁנָה (אבות פ"א מ"ב) עַל שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוֹת חֲסִדִים. וְאֵיתָא בְּמִשְׁנָה (שם מ"ח) עַל שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם קוֹם, עַל הַדִּין וְעַל הָאֱמֶת וְעַל הַשְּׁלוֹם. וַיֵּשׁ לוֹמַר נִמְי, דְּלְדַבֵּר אֶחָד נִתְכַּוְּנוּ. *

ישראל תורה וביכורים ענין אחד הם

דְּהַזָּה לְפָנָיו שְׁלֵשׁ מִדְּרָגוֹת הָעֲבוּדוֹת הַבוֹרָא יִתְעַלֶּה. הָאֶחָד הַתּוֹרָה, לְלַמֵּד לְשִׁמְחָה, וּבְכֹאמֶת הַתִּירוּ לָנוּ חַז"ל אֶפְלוּ שְׁלֹא לְשִׁמְחָה, כְּמֵאֲמָרָם (פסחים ג:) לְעוֹלָם יַעֲסֹק אָדָם כּו', * אִם לֹא הִגִּיעַ לְמִדְּרָגוֹת לְמִוּד לְשִׁמְחָה עַל כָּל פְּנִים מִזֶּה אֵל תִּנַּח יָדָךְ, כִּי לֹא בְּמַהֲרָה יִגִּיעַ אָדָם לְלַמֵּד לְשִׁמְחָה, כִּי אִם עַל יְדֵי הַתְּאֲמָצוֹת גְּדוּל בְּעֲבוּדָתוֹ יְתַבְרַף שְׁמוּ בְּכָל הַמְּדוֹת טוֹבוֹת.

ע"י התאמצות בעבודת ה' יבא לתורה לשמחה

וּמִדְּרָגָה שְׁנִית עֲבוּדָה, הִיא הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא עֶקֶר עֲבוּדָה שְׁבִלְב, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ (תענית ב.) 'וְלְעַבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם' (דברים יא ג) זֶה תְּפִלָּה. כִּי הַלֵּב מְבִיֵן (ברכות סא.), וּבָהּ יוֹכֵל לְעֲלוֹת לְדַבְקוֹת הַבוֹרָא וּלְקִשֹּׁר עֲצָמוּ בּו

עבודת התפילה להתדבק בבורא

ב נעם פְּרִשֶׁת בְּרֵאשִׁית אֵלֵינוּ

צדיק המעלה ניצוצות קדושות אינו צריך לחסד חנם

מְדַרְגָּה שְׁלִישִׁית, גְּמִילוֹת חֲסִדִים. דְּהֵנָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁם רַחֲמִים שֶׁהוּא אֵהָבָה וְרַחֲמִימָא שְׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ אֹהֵב אֶת הַצַּדִּיק לְפִי מַעֲשָׂיו הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרְץ עֲשָׂה, אִךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה נִקְרָאִים חֲסֵד, דְּהוּא אִף לְמִי שְׂאִינוּ הִגּוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה לוֹ חֲסֵד חֲנָם לְתַת לוֹ דִּי מַחְסוּרוֹ. אִךְ הַצַּדִּיק שֶׁהִגִּיעַ לְמַדְרָגָה שְׂיֻכַּל לְהַעֲלוֹת כָּל הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים לְמַעְלָה, דְּהֵינּוּ לְהַעֲלוֹת מַחְמָרִיּוֹת הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שְׂיֵשׁ בָּהֶם, דְּהֵינּוּ בְּמַאֲכָלוֹ וּשְׁתִּיתוֹ וְכִדּוּמָה, וְכֹל מַחְשְׁבוֹתָיו בַּעַת שְׁעוֹשֶׂה הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים אִינוּ רַק לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת שְׂבָהֶם, וְצַדִּיק כְּזֶה אֵין צָרִיף לְחֲסִדִים, פְּרוּשׁ חֲסֵד חֲנָם כַּנִּל, לְתַת לוֹ דְּבָרִים הַנִּצְרָכִים בְּעוֹלָם הַזֶּה מִצַּד הַחֲסֵד, * כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁפֵּיעַ לוֹ כֹּל צָרְכוֹ עַל פִּי שׁוֹרֵת הַדִּין הַרְאוּיָה לוֹ עַל יְדֵי מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים.

ג' מדרגות בעובדי ה'

וְזֶה נְמִי פְּרוּשׁ הַפְּסוּק (שם לג ד) 'תוֹרָה צְנָה לְנוּ מִשָּׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֵת יַעֲקֹב'. רָמְזוּ נְמִי לְשֵׁלֵשׁ מְדַרְגוֹת הַנִּל. 'תוֹרָה צְנָה לְנוּ', פְּרוּשׁ לְכַלְנוּ צְנָה לְלַמַּד תּוֹרָתוֹ, אֶפְלוּ שְׁלֵא לְשִׁמָּה, וְזֶה 'לְנוּ' כֹּל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָּתוֹ. שְׁנִית, 'מוֹרְשָׁה' זֶה מְדַרְגוֹת שְׁנִית הַנִּל, לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת, שְׁהֵם נִקְרָאִים נַחֲלַת אָבוֹת כְּפִדּוּעַ, וְנִתֵּן לְנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בַּחֲנִינֵת נַחֲלָה וִירֵשָׁה זֹו לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת לְמַעְלָה, וְזֶהוּ 'מוֹרְשָׁה'. וְזֶה כְּפִנֵּת וּמְקַיִם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עָפָר (תְּפִילַת שְׁמוֹ"ע), רְצָה לוֹמַר הַנִּיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת שֶׁנִּפְּלוּ לְמַטָּה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְהֵם לְהַעֲלוֹתָם מֵעָפָר אֶל הַקְּדוּשָׁה. וּמַדְרָגָה שְׁלִישִׁית 'קְהֵלֵת יַעֲקֹב', הֵינּוּ הַדְּבָקוֹת גְּמוּר שְׂיֵשׁ לְצַדִּיק, עַל יְדֵי זֶה הוּא מְשַׁפֵּיעַ לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל כֹּל טוֹב, וְהָרִי הוּא מְקַהֵל 'קְהֵלוֹת יַעֲקֹב', שְׁהֵם מְסֻתּוֹפְפִים תַּחַת צַל כַּנְּפִיו לְהַשְׁפִּיעַ לְהֵם. *

המדרגה הגבוהה ביותר היא הדביקות יתברך

וּבְזֶה יְבָאֵר מְאֹמֵר הַגְּמָרָא שְׁבַת (פט.), אָמַר הַשֵּׁטֶן, תּוֹרָה הֵיכֵן הוּא, אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָךְ אֵל הָאֶרֶץ, * וְאָמְרָה הָאֶרֶץ אֵין בִּי, לָךְ אֵל הַיָּם, וְהַיָּם אָמַר אֵין בִּי, לָךְ אֶצֶל בֶּן עֶמְרָם. וַיֵּשׁ לְהַבִּין, הָאִיף יֵאמֵר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ דְּבַר שְׂאִינוּ. וְהִנְרָאָה לִי, דְּהֵנָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָמַר אֵל הַשֵּׁטֶן הַמְקַטְרָג לָךְ אֵל הָאֶרֶץ, דְּאֶפְלוּ לְמוּד תּוֹרָה בְּאֶרְצֵיּוֹת וְחַמְרָא, הֵינּוּ שְׁלֵא לְשִׁמָּה גַם כֵּן מְקַבֵּל לְפָנַי, וְאֵין לָךְ לְהַשְׁטִין עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהָאֶרֶץ אָמְרָה אֵין בִּי,

וְזֶה פְּרוּשׁ וּגְמִילוֹת חֲסִדִים, מְלִשׁוֹן וַיִּגְמַל אֶת יִצְחָק בְּנוֹ (ראה להלן כא ח), שְׂאִין צָרִיף לְמַדְרָגוֹת חֲסִדִים, כִּי אִם מְגִיעַ לוֹ עַל יְדֵי אֵהָבַת הָאֵל יִתְבָּרַךְ אוֹתוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה הַצַּדִּיק מְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ לְמַעְלָה לְמַעְלָה בַּחַיִּים הַנִּצְחָיִים, אֶפְלוּ כְּשֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה הִגִּיעַ לְתַעֲנוּג עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן מַחַיִּים הַנִּצְחָיִים. וְזֶה פְּרוּשׁ הַגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת יז.) עוֹלָמָךְ תִּרְאָה בְּחַיִּיךָ, פְּרוּשׁ שְׁעַל יְדֵי זֶה שְׁכָל מַעֲשָׂיו וְתַנּוּעוֹתָיו שְׁעוֹשֶׂה הַכֹּל בְּקַדְשָׁה וּבְטָהֳרָה וּדְבָקוֹת וּשְׂמִחָה וּבְאֵהָבָה וּבִירְאָה, מְזֶה יִגִּיעַ לוֹ תַעֲנוּג עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּזֶה הָעוֹלָם. וַיֵּשׁ לוֹמַר נְמִי כְּפִנֵּת הַפְּסוּק (דְּבָרִים ד ד) 'וְאִתָּם הַדְּבָקִים בְּה' אֵלְקִיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם', פְּרוּשׁ עַל

הצדיק זוכה לתענוג עליון גם בעולם הזה

פְּרוּשׁ דְּעֵקֶר הַתְּכָלִית אֵין בְּאַרְצִיּוֹת כַּנִּל, רַק לָךְ אֵל הַיָּם, * הַיָּנוּ הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא מַעֲלָה הַנִּיצוּצוֹת אֵל הַיָּם הָעֲלִיּוֹן, שְׁלֶשֶׁם הוּא עֲלִיתָן, הַצַּדִּיק שֶׁהִגִּיעַ אֵל הַמְּדֻרָגָה זֹו הוּא עֵקֶר הַתְּכָלִית. וְזֶה אָמְרוּ 'כָּל הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֵל הַיָּם' (קהלת א' ט) פְּרוּשׁ, הַנְּחָלִים לְשׁוֹן נַחְלָה וִירֻשָׁה, דְּהֵינּוּ הַעֲלָאֵת נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת נִקְרָאִים יִרְשָׁה כַּנִּל, הוֹלְכִים אֵל הַיָּם הָעֲלִיּוֹן. וְהַיָּם אָמַר אֵין בִּי לָךְ אֶצֶל בֶּן עַמָּרָם, פְּרוּשׁ, שְׂיֵשׁ עוֹד לְמַעֲלָה מִזֹּו מְדֻרָגָה שְׁלִישִׁית, כְּמוֹ מְדֻרְגַת מִשָּׁה רַבְּנוּ עֲלִיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁהִגִּיעַ לְמַעֲלוֹת הַדְּבָקוֹת בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ בְּחַיִּים הַנְּצַחִיִּים.*

הֵיטָה יָדַעַת בְּאֵמַת שְׁלֵא צוּה עֲלֶיהָ הַשֵּׁם אֲסוּר הַנְּגִיעָה מֵעוֹלָם, וְאִם כֵּן אֵין רְאִיָּה מִנְּגִיעָה אֵל אֲכִילָה, כִּי עַל אֲכִילָה בְּאֵמַת הִיא מְצוּה וְעוֹמְדָת.

וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ שְׂרֵשׁ הָעֲנִיָן הוּא כָּף,
 דְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא אָמַר
מִכֹּל עֵין הַיָּן אֲכֹל תֹּאכֹל רָמְזוּ לְהַתּוֹרָה
 שֶׁהוּא עֵין הַחַיִּים, אֲכֹל הוּא לְשׁוֹן
 נִסְתָּר, פְּרוּשׁ לְמוֹד לְשִׁמָּה, דְּזֶה הוּא
 הַשְּׂרֵשׁ וְעֵקֶר שֶׁהִזְהִיר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ
 הוּא, וְעַל כָּל פְּנִים אִם לֹא הִגַּעְתָּ עֲדִין
 לְלַמֵּד תּוֹרָה לְשִׁמָּה, עַל כָּל פְּנִים
תֹּאכֹל, רְצָה לִזְמַר לְהַנְּאֻתָךְ תִּלְמָד,
 דְּהֵינּוּ שְׁלֵא לְשִׁמָּה, וְזֶהוּ **תֹּאכֹל** לְנוֹכַח
 וְלֹא תִמוּשׁ מִתּוֹרָתִי.

לימוד
התורה יהיה
אפילו שלא
לשמה

וְנִחְזֹר לְעֲנִין רֵאשׁוֹן, עַל שְׁלֶשֶׁה דְּבָרִים
 הָעוֹלָם קָיָם, עַל הַדִּין זֹו תּוֹרָה,
פְּדִיאֵתָא (ראה ברכות ו') תּוֹרָה נְפִי אֲקָרִי
 דִּין, בְּאִיזָה אֲפִן שְׂיִהֵה כַּנִּל. וְעַל
 הָאֵמַת, הֵינּוּ לְמְדֻרְגַת יַעֲקֹב שֶׁהוּא
 הַמְּמַצֵּעַ, שֶׁהוּא רַחֲמִים כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
 (מִכָּה ז' ט) 'תִּתֵּן אֵמַת לַיַּעֲקֹב', דְּעַל יְדֵי
 שְׁמַעֲלָה נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת מְעוֹרָר
 רַחֲמִים, וְאֵין צְרִיף לְחֻסְדִּים כַּנִּל. וְעַל
 הַשְּׁלוֹם, הֵינּוּ דְּבָקוֹת שְׁדָבוּק בְּבוֹרָא
 בְּרוּךְ הוּא, שְׂשִׁמּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שְׁלוֹם (שבת י:).

על ג' דברים
העולם
עומד רמוז
לג' מדרגות
הנ"ל

וְעֵין הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכֹל מִמֶּנּוּ
 דִּיקָא, * רְצָה לִזְמַר דְּבָרֵי
 הַגְּשָׁמִיּוֹת אֲשֶׁר בְּתוֹכָם מְעַרְבֵי גַם כֵּן
 טוֹב, דְּהֵם הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת אֲשֶׁר
 בְּכָל דְּבָר גְּשָׁמִי, לֹא תֹאכֹל מִמֶּנּוּ,
 פְּרוּשׁ, שְׁלֵא יִהְיֶה כְּפִנְתָךְ מִחֻמְרֵי
 וּמַגְשָׁמִיּוֹת לְבַד, רַק מְרוּחַנִּיּוֹת שְׁבוּ הֵינּוּ
 הַנִּיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת שְׁבוּ, מִזֶּה תֹאכֹל. כִּי
 בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, *
 פְּרוּשׁ, מוֹת בְּעוֹלָם הַבָּא בְּחַיִּים
 הַנְּצַחִיִּים, וְלִשׁוֹן מוֹת הוּא גַם כֵּן נִסְתָּר,
 רָמְזוּ לְעוֹלָם הַבָּא חַיִּים הַנְּצַחִיִּים. תָּמוּת
 בְּעוֹלָם הַזֶּה. *

העסק
בגשמיות
יהיה לשם
שמים בלבד

וּבְזֶה יוֹבֵן מִקְרָאֵי קִדְשׁ פְּרֻשָׁה זֹו, וְיִצְו
 ה' כו' **מִכֹּל עֵין הַיָּן אֲכֹל תֹּאכֹל**
וּמֵעֵין הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכֹל מִמֶּנּוּ
כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת (להלן
 ב טז-יז). הַדְּקֻדְקִים רַבּוּ, א. כְּפָל הַלְּשׁוֹן
אֲכֹל תֹּאכֹל. ב. דְּתַבַּת מִמֶּנּוּ הוּא מִיתָר.
 ג. כְּפָל מוֹת תָּמוּת. ד. מֵה שְׁפָרֵשׁ
 רַשִׁי י"ל (להלן ג א) עַל יְדֵי שֶׁהוֹסִיפוּ עַל
 הַצְּוִי בָּאָה לִידֵי גִרְעוֹן, דְּקָשָׁה הִלֵּא

דקדוקים
בציווי
הקב"ה על
עין הדעת

וְהִנֵּה חָוָה שְׂמָעָה שְׁנֵי מְדֻרְגוֹת, דְּהֵינּוּ
 לְמוֹד הַתּוֹרָה בְּאִיזָה אֲפִן שְׁלוֹמָד
 כַּנִּל. וְגַם הַעֲלָאֵת הַנִּיצוּצוֹת, אִזּוּ הַכִּינָה
 מִמִּילָא שְׂיֵשׁ עוֹד מְדֻרְגָה אַחַת דְּהוּא
 הַדְּבָקוֹת גְּמוּר בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְזֶה
 שְׂאֵמְרָה לֹא תֹאכֹל מִמֶּנּוּ וְלֹא תִנְעַב בּוֹ
 (שם), פְּרוּשׁ נְגִיעָה בְּעֲלָמָא, הֵינּוּ הַפְּסָקָה

דבקות בה'
מתוך עסק
התורה
והעלאת
הנצוצות

בְּעֵלְמָא מִהִדְבְּקוֹת, גַּם כֵּן לֹא תִפְסֵק. *
 פֶּן תִּמְתּוּן, דְּהִינּוּ הַפְּסָקָה מִהִדְבְּקוֹת,
 שֶׁהִיא סְבִרָה שְׁגִים עַל מִדְרָגָה שְׁלִישִׁית
 דְּהוּא דְבִקּוֹת גַּם כֵּן נִצְטוּתָהּ, * וּבִאֲמַת
 הַדְּבִקּוֹת מִמִּילָא בָּא עַל יְדֵי שְׁנֵי
 מִדְרָגוֹת הַנִּל, שֶׁהִיא לֹא הִיְתָה עֲדִין
 בְּמִדְרָגָה הַזֹּאת. וְהִנְחֵשׁ דְּחִפְּהָ עַד
 שְׁנִגְעָה בּוֹ, וְאָמַר כְּשֵׁם שְׁאִין מִיְתָה
 בְּנִגְעָה זֹ, פְּרוּשׁ שְׁאִין אֲתָה נִפְסֵק עַל
 יְדֵי זֶה מִדְּבִקּוֹת, כִּף אִין מִיְתָה בְּאֲכִילָה,
 פְּרוּשׁ גַּם אִם לֹא תֹאכַל בְּפִנְיָה הַנִּל
 לְהַעֲלוֹת הַרוּחָנִיּוֹת, 'לֹא מוֹת תִּמְתּוּן' (שם)
 פסוק ד.

מִעֲלֵתֶם הַגְּדוּלָּה מִכָּל הָאֲמוֹת, וְהַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם הָאֵל הַטּוֹב
 בְּרַחֲמָיו, שְׁנֵי הָאֱלֹהִים יִתְּנוּ עֲדִיהֶן וְיִצְדְּקוּ
 עַל רַב נִוְרָאוּתָיו וְנִפְלְאוּתָיו אֲשֶׁר בְּרָא
 עוֹלָמוֹ לְבִדּוֹ בְּלֵי עֶזֶר וְסִיּוּעַ בְּלַעְדּוֹ, עַל
 דְּרָף שְׁאֲמָרוּ (וְזוּהַר אַחֲרֵי עַג.) שְׁלִשָּׁה מְעִידִין
 זֶה עַל זֶה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְתוֹרָה
 וְיִשְׂרָאֵל. וְזוּהוּ 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה'' (דברים ו
 ד), רְמִזוּ 'שְׁמַע' עַל הַתּוֹרָה, כִּי 'שְׁמַע'
 הִיא הַתּוֹרָה שְׁשִׁמְעֵנוּ מִפִּיו יִתְבָּרַךְ,
 וְיִשְׂרָאֵל הֵם עֲדוֹת עַל הַשֵּׁם, שֶׁהוּא
 הַיּוֹצֵר הוּא הַבוֹרָא. וְלִזֶּה כִּפּוֹן רִשׁ"י גַּם
 כֵּן בְּאֲמָרוֹ בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה וּבְשִׁבִיל
 יִשְׂרָאֵל, לֹמַר שְׁשִׁנֵּי אֱלֹהִים הֵם רְאִיָּה עַל
 בְּרֵאשִׁית, וְק"ל:

וְזוּהוּ פְּרוּשׁ בְּרֵאשִׁית בְּרָא, בְּשִׁבִיל
 תּוֹרָה כּוּ' כִּפּוֹן, וּבְשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל
 כּוּ'. רְמִזוּ עַל דְּבִקּוֹת בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ
 וְיִתְעַלֶּה, שְׁדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי
 שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וְזוּהוּ רְמִזוּ יִשְׂרָאֵל *
 'יִשְׂר' * 'אֵל'. וּבְשִׁבִיל בְּכוּרִים הַנִּקְרָאִים
 'רֵאשִׁית', רְמִזוּ עַל מִדְרָגַת הַעֲלָאָת
 נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת, כִּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת כג
 יט) 'רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית
 ה'' כּוּ', דְּהִינּוּ הַנִּיצוּצוֹת שְׁנִפְלוּ לְמִטָּה,
 'תָּבִיא בֵּית ה'' לְהַעֲלוֹתָם מִעֶפֶר כִּפּוֹן.
 הַשֵּׁם יוֹרְנוּ דְּרָף הָאֲמַת לְעַבְדוֹ בְּשִׁלְמוֹת
 בְּאֲמַת וּבְתַמִּים, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן: *

תורה
וישראל
וביכורים
רמז לג'
מדרגות
הנ"ל

**בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 הָאָרֶץ כּו' (שם). יְבֹאֵר עַל דְּרָף**
 זֶה, וְנִקְדִּים לְפָרֵשׁ הַפְּסוּק (תהלים יא ז) 'כִּי
 צִדִּיק ה' צְדָקוֹת אֶהְב', הַפְּרוּשׁ כִּף הוּא,
 דְּהִנֵּה עֵינֵינוּ רוֹאִין דְּרָף בְּנֵי אָדָם הַדְּבַר
 שֵׁישׁ לָהֶם כִּכֵּר אִינוּ חֲבִיב בְּעֵינֵיהֶם,
 אֲלֵא מִשְׁתּוֹקִים תְּמִיד לְדַבֵּר שְׁחוּץ
 לָהֶם, אֲבָל הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא אִינוּ כֵּן,
 אֵף עַל פִּי שְׁצִדִּיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו' (שם
 קמ"ה יז) וְנוֹתֵן צְדָקָה לְכָל בְּשָׂר, אֵף עַל
 פִּי כֵּן מִתְאַוָּה וּמִשְׁתּוֹקֵק בְּצִדְקוֹת אָדָם,
 וְאֵף אִם צְדָקְנוּ, מַה נָּתַן לוֹ, רַק לְהַטִּיב
 לָנוּ בְּאַחֲרֵיתֵנוּ, לִזֶּה אָמַר הַפְּתוּב 'כִּי
 צִדִּיק ה' צְדָקוֹת אֶהְב', אֵף עַל פִּי
 שְׁצִדִּיק ה' בְּעֶצְמוֹ וְאִינוּ חֹסֵר בְּמִדּוּתָיו
 כְּלוּם, אֵף עַל פִּי כֵּן 'צְדָקוֹת אֶהְב', וְזוּהוּ
 שְׁבַח גְּדוֹל לְהַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ
 וְיִתְעַלֶּה, שְׁמִקְבַּל תַּעֲנוּג וְאִינוּ צְרִיךְ לָנוּ.

הקב"ה
מקבל תענוג
מעבודתנו
אף שאינו
צריך לנו

בְּרֵאשִׁית בְּרָא (שם). פְּרוּשׁ רִשׁ"י ז"ל,
 בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָא
 'רֵאשִׁית', וּבְשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל כּוּ'. נִרְאֶה
 לְפָרֵשׁ, דְּרִשׁ"י ז"ל כִּפּוֹן בְּדְבָרִים הָאֱלוֹ
 לְהִרְאוֹת אַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁהוּא
 יְחִיד בְּנִפְלְאוּתָיו וּבוֹרָא אֲמַת. דְּזֶה הָאוֹת
 וְרְאִיָּה מִעֲמוֹ יִשְׂרָאֵל הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר אִין
 שְׁכָלֶם וְלָבָם רַחֲב מְאֹד בְּמַעֲלוֹת וּמִדּוֹת
 טוֹבוֹת עַד אִין קִץ, אֲשֶׁר עֵינֵינוּ רוֹאִין

התורה
והצדיקים
עדות
לאחדותו
יתברך

או יאמר כי צדיק ה' כו'. דְּהִנֵּה
 הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא יְחִיד בְּמִדּוּתָיו,

הקב"ה
מקבל
עבודתנו
כשאני
בשלמות

נַעַם פְּרַשְׁת בְּרֵאשִׁית אֱלֹהִים ה

שְׁכַל מְדוּתָיו הוּא אֶצְלוּ יִתְבַּרֵךְ אַחַדוֹת גְּמוּר, וְאֵנְחָנוּ עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד חֲלוּק בְּמְדוּתָיו, וְעוֹבֵד שְׁמוֹ יִתְבַּרֵךְ לְפִי בְּחִינָתוֹ. וְזֶה פְּרוּשׁ הַפְּסוּק 'כִּי צַדִּיק ה' , לומר אף על פי שֶׁהַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ בְּרוּף הוּא יִחִיד בְּצַדְקָתוֹ וְהַכֹּל אַחַדוֹת גְּמוּר אֶצְלוּ יִתְבַּרֵךְ, אֵף עַל פִּי כֵּן 'צַדִּיקוֹת אֶהְבּ', רְצָה לומר כָּל מִינֵי צַדִּיקוֹת אֶהְבּ, וּמְקַבֵּל מֵאֲתָנוּ, אֵף עַל פִּי שְׁכַל אֶחָד נוֹתֵן צַדִּיקָה בְּבְחִינָתוֹ, יֵשׁ שְׁפִנְתּוֹ לְשָׁמַיִם לְבַד לְמַעַן שְׁמוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְיֵשׁ מְכוּנָיִם לְטוֹבָתָם, אֵף עַל פִּי כֵּן מְקַבֵּל מֵהֶם, כִּי מֵתוּף שְׁלֹא לְשִׁמָּה כּו'. וְזֶהוּ 'צַדִּיקוֹת אֶהְבּ' לְשׁוֹן רַבִּים, שְׁאוּהֶב מֵאֲתָנוּ הַכֹּל כָּל מִינֵי צַדִּיקוֹת.

וּכְבֹר דְּקָדְקוֹ, חֲלִילָה לְחֹשֶׁב וְלוֹמֵר עַל הַבּוֹרָא הַפְּשׁוּט אֲמַתִּי שְׁמַתְחִלָּה עֲלֵתָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ כֶּךָ וְאַחֵר כֶּךָ שׁוּם הַשְׁתַּנּוּת חֲלִילָה וְחֲלִילָה. * וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ, דְּאֵיתָא בְּכַתְבֵּים (לְקוּטֵי תוֹרָה בְּרֵאשִׁית) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת אוֹתִיּוֹת 'רִפַּח מֵת', רָמַז עַל הַרְפַּח נִיצוּצֵין שְׁנִפְלוּ בְּשִׁבְיַת הַכֹּלִים, וְהֵיא עֲבוּדְתָנוּ לְתַקֵּן לְהַעֲלוֹת אוֹתָן הַנִּיצוּצוֹת. וְזֶהוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים כּו' וַיִּרְא אֱלֹהִים אֵת הָאוֹר כִּי טוֹב, דְּלְכַאוּרָה גַם כֵּן אֵינוּ מוּבָן, וְכִי שִׁיף אֶצְלוּ יִתְבַּרֵךְ שְׁאַחַר שְׁרָאָה הַכֵּין שֶׁהוּא טוֹב וְלֹא קָדַם, חֲלִילָה לומר וְלְחֹשֶׁב כֶּךָ אֶצְל הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ.

רצון ה' שהצדיקים יעלו את הנצוצות מנפילתם

אֵף הַעֲנִין וְהַשְׂרֵשׁ הוּא כֶּךָ, שֶׁהַדְּבוּר שֶׁל הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ הַיּוֹצֵא מִפִּיו יִתְבַּרֵךְ נִשְׁלֵם הַכֹּל בּוֹ, וְאֵין צְרִיף עוֹד לְשׁוּם תַּקּוּן כָּלל, כִּי נִתְקַן הַכֹּל בְּמֵאֲמַר פִּיו יִתְבַּרֵךְ, * נִמְצָא בְּעַת נְפִילַת הַרְפַּח נִיצוּצֵין, אִם הֵיָה אוֹמֵר כְּבִיכּוֹל בְּרוּחַ פִּיו דְּבָרִים אֵלוּ יְהִי אוֹר, הֵיָה מִיַּד חוֹזֵר הָאוֹר לְקַדְמוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁהֵיָה בְּעַת שֶׁהָאֲצִיל קָדַם שְׁבִירָה. וְהֵשֶׁם יִתְבַּרֵךְ בְּרוּף הוּא חֲפִץ דּוֹקָא בְּעַבְדוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם יַעֲלוּ אוֹתָם הַנִּיצוּצוֹת, וְאִם הֵיָה אוֹמֵר בְּדְבוּרוֹ כִּי לֹא הֵיָה צָרִף לְעֲלִית הַצַּדִּיקִים. וְאִם לֹא הֵיָה עוֹשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ שׁוּם פְּעֻלָּה כְּבִיכּוֹל, לֹא הֵיָה בִּיכְלֵת הַצַּדִּיקִים לְפַעַל כָּל זֹאת, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חַז"ל (קִידוּשֵׁין ל'): לּוֹלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא עֲזָרוֹ כּו'. וְלִכֵּן עֲשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בְּרַב רַחֲמָיו הַגְּדוֹלִים וּבְחֻכְמָתוֹ הַרְמָה, וְרָאָה וְהֵבִיט בְּאוֹר הַהוּא, פְּרוּשׁ בְּאוֹתָן הַנִּיצוּצוֹת בְּרֵאשִׁיתוֹ וְהַשְׁגָּחַתוֹ פְּעוּל עוֹזֵר לְצַדִּיק, שִׁיְהֵא יְכַלֵּת בְּיַד הַצַּדִּיק לְהַעֲלוֹתָם.

וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית כּו' אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, שְׁזֶה הַעוֹבֵד לְשֵׁם שָׁמַיִם הוּא בְּבְחִינַת שָׁמַיִם, וְהַעוֹבֵד שְׁלֹא לְשִׁמָּה הוּא בְּבְחִינַת הָאָרֶץ, אֵת הַכֹּל בְּרֵא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, וּבְכָל רִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְזֶה שְׁמֵפָרֵשׁ הַכְּתוּב (פְּסוּק ב) וְהָאָרֶץ הֵיָתָה תְּהוֹ כּו', פְּרוּשׁ אֵף עַל פִּי שֶׁהַעוֹבֵד שְׁלֹא לְשִׁמָּה הֵיא מְדֻרְגָה שְׁפִלָּה, אֵף עַל פִּי כֵּן חֲפִץ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ גַּם כֵּן. וְהַטַּעַם אָמַר הַכְּתוּב וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, עַל דְּרָף דְּאֵיתָא בְּמִדְרַשׁ (ב"ר ב ה) רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְרְצָה לומר כְּשִׁיבָא מְשִׁיחַ יְהֵי הַכֹּל מְתַקֵּן:

לעתידי תתעלה גם העבודה שלא לשמה

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (א ג). לְכַאוּרָה מֵה רְבוּתָא שְׁאֲמַר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ שִׁיְהֵי אוֹר וַיְהִי אוֹר, מֵה חֲדוּשׁ הוּא שְׁאֲמַר וַיְהִי. וְגַם יֵשׁ לְדַקְדֵּק מֵה שְׁאֲמָרוּ חַז"ל (רִש"י פְּסוּק א, וְרַאָה ב"ר יב טו) מִתְחִלָּה עֲלָה בְּמַחְשַׁבָּה כּו' וְרָאָה שְׁאֵין הַעוֹלָם מְתַקֵּים כּו',

חלילה לחשוב שהיה שנוי במחשבתו יתברך

הבטת ה' מסייעת לצדיקים להגביה הניצוצות

וְזֶהוּ פְרוּשׁ הַכְּתוּב וַיֹּאמֶר כו', רָצָה לומר אם הִיָּה אומר הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ וְהִי אֹר מִיַּד וַיְהִי אֹר, פְּרוּשׁ הִיָּה חִזּוֹר הָאֹר לְקַדְמוֹתוֹ כַּנ"ל, וְלֹא הִיָּה לוֹ לְצַדִּיק שׁוּם עֲבוּדָה, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּרוּךְ הוּא רָצָה דוֹקָא בְּעֲבוּרַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁהֵם יַפְעִלוּ כָּל זֹאת, * לְכַךְ וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר, פְּרוּשׁ שֶׁהֵבִיט וַרְאָה בְּאֹר הַהוּא, לְמַעַן יֵהָא עֶזֶר וְסִיעָה לְצַדִּיק לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצִין כַּנ"ל. וְזֶהוּ כִּי טוֹב כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (חגיגה יב.) זֶה צַדִּיק הַנִּקְרָא טוֹב. וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ (שם) גָּזְזוּ לְצַדִּיקִים לְעַתִּיד לְבוֹא, פְּרוּשׁ גָּזְזוּ אוֹתָן אוֹרוֹת לְצַדִּיקִים שֶׁעַתִּידִין לְבוֹא שְׂיַעֲלוּ אוֹתָן.

לְרֹאיָה כַּנ"ל, לְפִי שֶׁאֵין הַעוֹלָם מִתְקַיֵּם בְּלֹא צַדִּיקִים כַּנ"ל, שֶׁהֵם צְרִיכִים לְהַעֲלוֹת אוֹתָן הַנִּיצוּצִין, וְשֶׁתּוֹף מִדַּת הַרַחֲמִים, שֶׁהַצַּדִּיקִים צְרִיכִים לְרַחֲמִים, וְהֵבֵן הֵיטֵב: *

וְהָאֲדָם יָדַע אֶת חוּהַ אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן (ד א). לְכַאוּרָה מַלְת יָדַע אֵינוֹ מוֹבָן פְּרוּשׁוֹ, דִּהְיָה יָכוֹל לומר וְהָאֲדָם בָּא אֶל חוּהַ כו'. אִף הַעֲנִין הוּא, עַל דֶּרֶךְ דְּאִיתָא בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם 'הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יָפֵת מְרֹאָה אֵת' (להלן יב יא), וְשֶׁמַּעְתִּי דְּאִיתָא בְּסִפְר דְּמַחֲמַת שְׁבָא אַבְרָהָם לְמַצְרַיִם שֶׁשָּׁם הָיוּ שְׁטוּפִים בְּזִמָּה, וּמַחֲמַת מַחֲשַׁבְתָּם בְּהַרְהוּרֵי זְנוּת הַכְּנִיסוֹ גַם כֵּן הַרְהוּר בְּלָבוֹ לְאִשְׁתּוֹ, וְלָכֵן אָמַר 'הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי'. וְשֶׁמַּעְתִּי בְּאַרְבֶּה, אִף תְּפַסְתִּי הַקְּצוּר. כִּי כֵן הוּא דֶּרֶךְ הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם מַחֲשָׁבָה וְהַרְהוּר וַתֵּאָוָה אֶפְלוֹ לְאִשְׁתּוֹ, וְאֶפְלוֹ בְּעַת שֶׁמְדַדְקָא לְאִשְׁתּוֹ צְרִיף לְחֶשֶׁב אִזּוּ בְּעוֹלָמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים וְלֹא יָדַע כְּלָל שֶׁהוּא עִם אִשְׁתּוֹ.

מחשבת הצדיק תפוסה בעליונים גם בעוסקו בחומריות

וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם כו' (פסוק ה). רָצָה לומר כַּפְּשׁוּטוֹ, וְלַחֲשֹׁף דִּהְיִנוּ מֵהַ שֶׁהַצַּדִּיק צְרִיף לְתַקֵּן וְעֲדִין לֹא נִתְקַן, כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ בְּתַקּוּנוֹ נִקְרָא חֲשֹׁף, וְקָרָא אוֹתוֹ לְיָרָה. * וְאִם יָרָה הַשֵּׁם בְּבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ, שֶׁאִזּוֹ יִתְקַן הַכָּל, יִהְיֶה אַחַדוֹת גָּמוּר. וְזֶהוּ שֶׁרַמְזוּ הַכְּתוּב וַיְהִי עֶרֶב, רָצָה לומר כִּשְׂעִימַח מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ בְּמַהֲרָה, וַיְהִי הַלֵּילָה לְעֶרֶב, פְּרוּשׁ 'עֶרֶב' לְשׁוֹן מְתִיקוֹת, גַּם לְרַמְזוֹ עַל הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא בְּמַעֲרַב (ב"ב כה.), וְהִיָּה לְעַת עֶרֶב יִהְיֶה אֹר' (זכריה יד ז) יִתְקַן הַכָּל, וַיִּבֹא לְאַחַדוֹת גָּמוּר כְּמוֹ שֶׁהִיָּה קֹדֶם שְׂבִירַת הַכְּלָיִם. * וַיְהִי בְּקֶר יוֹם אַחַד, שֶׁיִּבֹא כָּל אֶל הָאַחַדוֹת, שֶׁגַם הַלֵּילָה יִהְיֶה לְיוֹם וַיְהִי הַכָּל אַחַד.

בביאת המשיח תתקון הבריאה בבתחילה

וְזֶה הוּא וְהָאֲדָם יָדַע אֶת חוּהַ אִשְׁתּוֹ, רָצָה לומר שֶׁהִיָּה נוֹתֵן דַּעְתּוֹ וְיָדַע שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ אִזּוֹ בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ, וְלָכֵן וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, כְּדָאִיתָא בְּזִהַר (ח"א נד.) קִינָא דְּמַסָּאבוּתָא. וְזֶהוּ דְּאִיתָא בְּגִמְרָא (סנהדרין לח: וראה ב"ד כב ב) עָלוֹ לְמַטָּה שָׁנִים וַיִּרְדּוּ שְׂבָעָה, מַטָּה הוּא רָמַז לְמַדְרַגָּה עֲלִיּוֹנָה, עַל דֶּרֶךְ 'הִנֵּה מַטָּתוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה' (ש"ש ג ז), וּמַחֲמַת שְׂעֵלָה לְמַדְרַגָּה עֲלִיּוֹנָה בְּשָׁנִים, דִּהְיִנוּ בְּב' מַחֲשָׁבוֹת, שֶׁהִיָּה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ גַּם זֶה הַעוֹלָם כַּנ"ל, אִזּוֹ וַיִּרְדּוּ שְׂבָעָה, הִיָּנוּ ז' מַדְרַגּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, שְׂעֵל יָדִי זֶה גֵרַם

המתנהג בקדושה מגביה ספירות הקדושה

וְזֶהוּ מַתְחַלָּה עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לְבְּרֹאוֹ בְּמַדַּת הַדִּין, פְּרוּשׁ קֹדֶם הַנְּפִילָה הַנִּקְרָא עוֹלָם הַמַּחֲשָׁבָה, הִיָּה בְּמַדַּת הַדִּין, כִּי שָׁם אֵין צְרִיף לְרַחֲמִים, * וַרְאָה, פְּרוּשׁ אַחַר הַנְּפִילָה שֶׁהִיָּה צְרִיף

אחר נפילת הניצוצות שיתף מדת הרחמים